

YATIRIM KARARI VE RİSK GETİRİ İLİŞKİSİ

Gelirinizin bir kısmını harcamadınız ve tasarruf yaptınız. Şimdi bu parayı yatırıma yönlendirme zamanı. Yatırım yapmaktaki amacınız getiri elde etmektir. Ancak yatırım kararı alırken dikkat etmeniz gereken bazı değişkenler vardır. Bu değişkenler;

- Yatırım yapmadaki amaç
- Yatırımın vadesi
- Yatırımcının finansal durumu
- Yatırımcının risk seviyesidir.

Yatırım yapmadan önce amacınız belirlenmelidir. Kısa vadede getiri mi elde etmek istiyorsunuz, yoksa emeklilik için ek getiri sağlamak mı amacınız? Ya da başka bir yatırım (araba, gayrimenkul) için birikim aracı yaratmak mı? Bunu bilmek yatırımın vadesinin ne kadar olacağını ve ne kadar risk alabileceğinizi belirler. Temel hedefiniz yatırımları herhangi bir zamanda değer kaybına uğramadan nakde dönüştürmek olmalıdır. Yatırım sırasında yüksek getiri, güven ve likidite gibi faktörleri göz önünde bulundurarak yatırım yaparsınız. Ancak bu faktörleri göz önünde bulundururken bile bazı kısıtlamalarla karşı karşıyasınız. Kişinin yaşı, finansal geçmişi, daha önce yatırım yaptığı araçlar, yatırımdan beklentisi, sermayeyi koruma ya da sabit-düzenli gelir elde etme isteği yatırım kararlarını etkiler. Ancak yatırım kararlarında hesaplanması en zor olan kişinin risk algısıdır, çünkü risk mutlak olarak ölçülebilen birşey değildir ve kişiden kişiye değişebilir.

RİSK GETİRİ İLİŞKİSİ

Risk tanım olarak beklentilerden sapma olarak tanımlanır ve matematiksel olarak standard sapma ile ölçülür. Finansal risk ise beklenen getiriden sapma olarak tanımlanır. Risk, finans piyasalarının işleyişinin temelindedir ve sadece anapara kaybetme olarak algılanmamalıdır. Sabit getirili menkule yatırım yapan bir yatırımcı da bazı risklerle karşı karşıyadır. Örneğin kredi riski olmayan devlet tahvili satın alan bir yatırımcı ülke ve likidite riski ile karşı karşıyadır. Ya da faiz riski ile enflasyon riskini almıştır. Ne kadar güvenli yatırım alanları tercih edilirse edilsin risk vardır.

Risk kavramı ikiye ayrılır:

- **Sistemik risk**, genel ülke ekonomisi ve dünya ekonomisinden kaynaklanan ve kişinin tek başına önleyemediği risktir.
- **Sistemik olmayan risk ise**, sektöre ya da firmaya özel riskleri kapsar ve kişinin farklı yatırım araçları seçerek ya da çeşitlendirme yaparak azaltabildiği risktir.

Finanstaki temel varsayımlardan biri, risk ile beklenen getiri arasında doğrusal bir ilişkinin olduğudur. Diğer bir ifadeyle, yatırımcı, daha fazla getiri için daha fazla risk almaya razıdır. Yapılan çalışmalar da beklenen getirinin riskle doğrusal ilişkili olduğunu göstermektedir. Finansal risk toleransı, bir finansal karar alırken, yatırımcının, almaya istekli olduğu belirsizlik tutarı veya yatırımın getiri volatilitesidir.

Düşük risk profiline sahip kişiler genel olarak;

- Daha düşük zarar olasılığı isterler.
- Yatırımlarının vadesi boyunca bilinmeyen veya alışık olmadıkları durumlarla karşılaşmak istemezler.
- Daha az belirsizlik isterler.
- Yatırımlarının performansı hakkında daha fazla bilgi isterler.

Yüksek risk profiline sahip yatırımcılar ise yatırım vadesi boyunca değişen piyasa koşullarından ve belirsizliklerden rahatsız olmazlar. Riski etkileyen bir diğer faktör de vadedir. Vade uzadıkça gelecek belirsizliği arttığından risk de artar. Yatırım kararları alınmadan önce kişi risk profilini iyi belirlemelidir. Bu değerlendirmeyi yapmak için risk profili anketleri yapılabilir, finansal uzman ve kurumlarla görüşülebilir.